SAYI 4373 — 12 İlk kânun Çarşamba 1934 — Dokuzuncu Yıl

TÜRKDİLİ

İğesi Başyazganı: Bilecik saylavı HAYRİ KARAN
Çıkarım Genel Çevirgeni: K. E AKMAN

Türk Dili Evi Balıkesir
Yıllığı: 800, altıaylığı 400 kuruştur. Günü geçmiş sayılar 25 kuruştur.

CUMARTESİDEN ÖZGE GÜNLERDE VE ER ÇIKAR.

ökonemi ve yerli mallar haftasına bugün giriyoruz.

Dilden dile Çevirim Denemeleri

Bu denemelerde yüzleştiğimiz güçlükler çok olduğu oranda büyüktür de. Düşünüyorum ki bu çevrim çetinliklerinde yalnız değilim; başkalarının, sorağın çepreşik düğümlerini nasıl çözdüğünü bilmiyorum, ancak pek bilmek isterdim, çünkü sınayışların öğrettiği buluşlar, bu buluşların verdiği alışkanlık karşılıklı bildirişle birleşecek olursa, belkim de hepimiz için çevrim yolları kolaylaşır. Bu umutla kendi denemelerim üzerine arasıra bir konuşum yürütmiye girişiyorum; benim gibi başka çevrimciler de sınayışlarını «Ulus»un seplerinde bastırırlarsa dil erimini hızlandıracak yeni bir dümüşük çıkar.

***

«Verter» imi gelişi güzel açıyor, bir bitiğin ilk topsözünü alıyorum:

«Ce que je te disais dernierement de la peintüre, peut certainement aussi s'appliquer â la poesie.»

Bu topsözü önce osmanlıcaya çevirelim:

«Sana ahiren resim hakkında söylediğim (ya söylediklerim) muhakkak şiir hakkında dahi tatbik olunabilir.»

Birer birer kullanılmış olan osmanlıcaların türkçelerini arıyalım:

1) Ahiren yerine «son günlerde», «son bitiğimde» diyebiliriz; ancak bu deyimler «dernierement-ahîren»in tıpatıp karşılığı değildir, her tüştüye uyğun gelemezler. Sondan bir çağ sözü türetmeliyiz; bu türetişte iki ek kullanabiliriz:

1. -layın, 2. -un; sonlayın, ya sonun ahîrenin, tüm türkçesidir.

2) resim: Osmanlıca bir türlü «dessin» ile «peinture»ü ayırdedecek terimler bulamamıştı. Biz şimdi dilimizin bu eksikliğini kaldırmağa çalışmalıyız; bu da güç görünmiyor: Eskidenberi aç çok kullandığımız çizgi (çizmek) e eş olarak dergi sizik (sizmek) deyimlerini veriyor; çizgi «ligne» karşılığı tutulursa sizik «dessin»i pek güzel karşılıyabilir. «Peinture» için ise ötedenberi türk bitilerinde kullanılmış olan bediz güzel bir karşılık olur.

3) Hakkında: Ötedenberi kullanılan üzerinde, den ötürü gibi Derginin Karayim ile Kazan bitiklerinden getirdiği sartın da uygun bir karşılıktır.

4) Muhakkak: Dergide gördüğümüz karşılıklar arasında en güzel bulduğum ök ile terki seçiyorum; daha gösteri-

(Devamı üçüncü sayfada)

Ökonomi Haftası

İsmet İnönü bugün bir söylevle haftayı açaçaklardır.

Bugün general Kâzım Özalp radyoda bir söylev verecekler.

Ankara, 11 (A.A.) — Ekonomi ve yerli mallar haftası yapılmış saat 16 da Halkevinde başbakan İsmet Inününün bir sözile açılarak ve sonra Kız Lisesi bir müsamere verecektir. Yarın akşam Büyük ulus kurultayı Başkanı Kâzım Özalp radyoda bir söylev verecek ve haftanın öbür günlerinde de sıra ile Ekonomi, Ekim, Kültür bakanlarile C. H. F. Genel katibi bay Recep Pekrin Söylevleri dinlenecektir.

General İsmet İnönü

İsmet İnönü Trakyadan İstanbula döndüler.

İstanbul, 11 (A.A.) — Başkan İsmet İnönü yanında Sıhhat Bakanı Refik ve maiyeti olduğu halde bu sabah Çorludan gelmiş ve merasimle karşılanmıştır.

Uluslar Kurumu

Yugoslav-Macar ihtilâfında bir anlaşma alde etti.

Cenevre, 11 (A.A.) — Milletler Cemiyeti konseyinin dünkü toplantısında Macar Yugoslav ihtilâfı hakkında esas itibarile bir anlaşma elde edilmiş ve bu büyük bir memnuniyet uyandırmıştır.

Türkiye-Norveç anlaşması

Ankara, 11 (A.A.) — Osloda Türkiye ile Norveç arasında âli tesviye ve uzlaşma anlaşmasının tasdiknameleri teati edilmiştir.

Atatürk

Fırkamızın genel kâtibine Peker soyadı verdiler.

Ankara, 11 (A.A.) — Atatürk fırka Genel Kâtibi Recebe Peker soyadı vermiştir.

Paris, 11 (A.A.) — Anadolu ajansının hususî muhabirinden:

Bir kayıp daha

Ankara, 11 (A.A.) — Nakliye Müfettişi General Hayri dün gece Cebeci hastahanesinde ölmüş ve ölüsü bugün askerî merasimle kaldırılarak Cebeci şehitliğine gömülmüştür.

Hazin Bir Cenaze Merasimi.

General Basri Saranın ölümüne Bütün Bir Memleket Halkı Ağladı.

Balıkesir dün aziz ölüye en derin saygısını emsalsiz bir surette göstermiş bütün şehir halkı büyük ihtifali göz yaşları içinde takip etmiştir.

Ölümü bütün memleketi acılar içinde bırakan sayın general Basri Saranın cenazesinin İstanbula götürülmesi münasebetile dün bir ihtifal yapılmıştır.

Büyük ölü saat on beşte askerî hastanede evelce tertip edilen ihtifal program dahilinde ve hususî merasimle kaldırılmış bütün Balıkesirin göz yaşları arasında hukûmet, kuvayimilliye caddelerinden geçilerek istasiyona götürülmüş orada namazı eda edildikten sonra sureti mahsusada hazırlanmış olan vagona konulmuştur.

Değerli şahsiyete büyük sevgi ve sayğı ile bağlanmış olan Balıkesir dün aziz ölüye en derin sayğısını emsalsiz bir surette göstermiş, yapılan büyük ihtifali bütün şehir halkı derin bir tazim hissi içinde ve göz yaşları ile takip etmiştir.

Cenaze alayı istasiyona varınca burada evvelâ Kolordu namına genç bir zabit büyük ölüyü selâmlıyan müteakıben Valimiz vilâyetin ve şehir halkının taziyetlerini beyan eden nutuklar söylemişlerdir.

Taput Vilâyet, Kolordu, Belediye, Cümuriyet Halk Fırkası, Halkevi, mektepliler, müessesat bu meyanda gazetemiz namına çelenkler bırakılmıştır.

TÜRKDİLİ, büyük ve de-

(Devamı ikinci sayfada)

Saylav

Vasfi Sensözen, İbrahim Akdoğan soyadını aldılar.

Vasfi Şensözen ve İbrahim Akdoğan

Ankara, 11 (TÜRKDİLİ) — Balıkesir saylavları Bay Vasfi ŞENSÖZEN, Bay İbrahim AKDOĞAN soyadını almışlardır.

Saylavlarımızın yeni adları kutlu olsun!

İtalya - Habeşistan

İngiltere araya girerek ihtilâfın biran evel hallini istedi.

Londra, 11 (A.A.) — İtalya - Habeşistan hâdisesi üzerine İngiliz hükûmeti Habeşistana müracaatla İtalya - Habeş hudut meselesinin bir an evel halledilmesini görmek arzusunda bulunduğunu bildirmiştir.

Atina, 11 (A.A.) — Gazeteler Komünistlerle münasebette bulunmak ithamile Atina Piskopusunun hudut haricine çıkarılmasına emir verdiğini yazıyorlar.

Türk dili ile duyğular..

Büyük değişin bir yönü.

Tutum yedi günü, başladı. Bütün Ulus bu yedi günün içinde de diğer yıllardaki andını yeni baştan haykıracak:

— Yerli giyeceğiz.

— Yerli yiyeceğiz..

— Ve çok kazanıp az harccedeceğiz.

**

Yerli giyeceğiz!..

Evet yerli giyeceğiz...

Çünkü:

Yüzlerce yıl yabancı giyinme, yabancı kuşanma yüzünden biz neler çektiğimizi duyduk, anladık ve gördük.

Yabancı giyim gövdemizi yüzlerce yıl demirden bir çember gibi kavradı, sıktı, iliklerimizi; iliklerimize geçirdi; kolumuzu, budumuzu bağladı. Gövdemizi saran, bağrımızı göçüren bu çemberi biz kafamızın ışığı ile bilebile parçaladık, koparduk ve attık!.

Onu yeniden nasıl alabiliriz?

**

Yerli giyeceğiz!..

Evet ancak bu toprak üstünde biten, bu sınır içinde yetişen bizim kursağımızdan geçebilir.

Biz, nasıl bir babancı dilla duyğularımızı açamıyacağına, onu dile getiremiyeceğine inanıyorsak, yabancı bir elin yetiştirdiği ve devşirdiği bir yiyeceğin de kanımıza karışamıyacağına, yumruğumuza gücünü veremiyeceğine, öylece inanıyoruz

**

Evet çok kazanıp az harcedeceğiz.

Çünkü:

«Allah kerim..» Felsefesi ayaklarımızın altında can verdi.

Sedirde değiliz!..

Ayağa kalkalı, ileri atılalı çok oldu. Yıktığımız dünün yerinde bugünün yapısı yükseliyor. Bu, yarının şimdiden kuruluşudur.

Yurdun dört yanını saran demir ağlar, yeryer yükselen ve yüzümüze gülen fabrika bacaları yarını kuruşumuzdaki hızın ve ayağa kalkışımızdaki inancın belli başlı çizgileridir.

**

Tutum yedi günü; büyük Türk değişiminin bir yönüdür ve onun içindir ki canla başla ona sarıldık.

İnancımız var!.

Türkün kafasının ışığı, kolunun gücü ile attığı ok burada da amacına ulaşacaktır.

Cevdet Aydemir

Dış İşleri bakanımız Cenevreden dönerken Atinaya uğrıyacak

Tevfik Rüştü Aras

Atina, 10 (A.A.) — Gazetelerin öğrendiklerine göre Tevfik Rüştü Aras, Cenevreden Ankaraya dönerken Atinaya uğrıyacaktır. Türkiye Dış İşleri Bakanının bu ziyaretlerinin başlıca ülküsü Uluslar derneğinin işleri ve halihazırda Cenevrede toplanmakta olan Balkan anlaşması Dış İşleri Bakanlarının görüşmeleri hakkında Yunan hükûmeti de bilge vermektir.

Türk-Yugoslav

Dostluğu İtalyayı neden bu kadar kuşkulandırıyor?

M. Lavat. İtalya adaları tahkime kalkışmamış olsaydı bugünkü vaziyete meydan vermemiş olurdu, diyor.

Ekodö Pari gazetesinin Londra muhabiri M. Lavalin Roma seyahati dolayısile gazetelerde dolaşan bazı şayiaları ileri sürerek bunların arasından seyahat neticesini akim bırakmak gayesini takib eden siyasî bir manavrayı ortaya lâzım geldiğini bildirmekte ve M. Mussolinin sırası gediği vakit bütün Avrupaya şamil bir misak akti tasavvrunda bulunduğuna dair olan şayialar kaydettikten sonra sözüne şöyle devam etmiştir:

—İtalyanların Fransa ve Romanya arasında çok sıkı bir samimiyet doğmasına meydan vermek ve İtalyayı pek çok işğal eden Balkan ittifakını tesirsiz bırakmak istemiş olması oldukça ihtimal dahilindedir. İtalyayı meşgul eden mühim sebeplerden biri de Türkiyenin kastî bir adımıa Yugoslavyaya yaklaşmış olmasından İtalya meydan okuyucu bir lisan kullanmış ve Akdenizdeki adaları sebepsiz olarak tahkime kalkışmamış olsaydı Türkiyenin bugünkü vaziyetine meydan vermemiş olurdu.

Belgrat, 10 (A.A.) — Cenevre konuşmalarından bahseden Yugoslavya gazeteleri

(Devamı üçüncü sayfada)

Komşularımızla münasebatımız

Türk - Elen

Dostluğu sarsıldı mı?

«La burgarie» gazetesi son hâdiseler münasebetile neler yazıyo? Bir Elen gazetesine göre Elen-bulgar sınır meselesi.

Dinî kisvenin mabetler dışında giyilmesini yasak eden kanun etrafında Elen gazeteleri tarafından yazılan yazılara dair «La Bulgarie» gazetesi şu makaleyi yazıyor:

«Türkiyede muhtelif din mümessillerinin ruhanî kisvelerini giymelerini yasak eden ve son günlerde Büyük Millet Meclisine tevdi olunan kanun Yunanistan efkârında büyük bir heyecan uyandırdı ve Atina gazeteleri Türk hükûmetinin aldığı bu tedbiri şiddetle protesto etmekte gecikmediler. Türkiyenin Atina Sefiri Bay Ruşen Eşrefle yaptığı bir konuşma esnasında M. Çaldaris, ruhani kisve yasağının Kum paslarına da teşmilinin iki memleket münasebetleri üzerinde hasıl edeceği fena tesirlere nazarı dikkati celbetmiştir. M. Çaldarisin, bu mülâkat neticesinde meselenin Ankara ile Atina arasında mevcut eyi münasebetler üzerine tesir etmiyecek bir tarzda halledileceği ümidini verecek bazı izahat aldığı söylenmektedir. Fakat bu resmî teminatın efkârı teskin etmediği görülüyor. Elen gazeteleri, Türk - Elen dostluğunu kuvvetle sarsabilecek şiddette yazı yazmakta devam etmektedir.

Bu suretle, bu dostluktan ne kalmıştır diye soruşlara varan Hastia gazetesi Türkiyede alınan bu tedbirin bütün Yunan ruhunda doğurduğu derin iğbirara tercüman oluyor ve diyor ki: «Bu meselenin, patrikhanenin manevî otoritesini ve şerefini ihlâl edecek ehemmiyetini ayrıca tebarüz ettirmeğe kalkmak lüzumsuzdur. Patrikin ruhanî kisvesini çıkarmak Ortodoksluğa büyük bir darbe vurmak demektir. Çünkü patriklık kuvvetli düşmanlara karşı hıristiyanlığı müdafaaya yaramış olan yüzlerce yıllık bir semboldür ve hıristiyanlara karşı en vahşiyane hareketlerin yapıldığı zamanlarda bile Sultanların hürmetine mazhar olmuştur.»

Hestia, bundan dolayı, Türk projesine karşı bütün Ortodoksluk âlemini kıyama sürüklemekte tereddüd etmiyor ve hükûmete, eğer sokak iğtişaşlarının bu kadar ümitler uyandıran Türk - Elen dostluğunu sarsmasını istemiyorsa, vazifesini yapması lâzım geldiğini hatırlattıktan sonra makalesini şöyle bitiriyor: «Yoksa, tehlikeli surette haleldar olmuştur.»

Bu lisanın tefsire ihtiyacı yoktur ve bu lisan açıkça göstoriyor ki Türklerle Elenler arasında asırlarca süren münazaaya bir nihayet vermesi lâzımgelen meşhur misakın aktindenberi Türk- Elen münasebetleri belki en tehlikeli devresini geçirmektedir. Bittabi bozusmanın muhakkak olduğunu ve meselenin muslihane bir halle iktiran etmesi ihtimali olmadığını söylemek hatalıdır. Temin olunduğuna göre gerek Ankarada gerek Atinada bu yolda gayretler sarfolunmaktadır; hatta Yunan Elçisi M. Sakellar pulas bu mesele için Türkiye Başkanı İsmet İnönü ile de görüşmüştür.

Bununla beraber Elen gazetelerinin Türkiyeye karşı yazdıkları, barışı ve Balkan antlaşması dostlarının dikkat nazarına lâyık olmaktan hali kalmamaktadır. Filhakika bu yazılar, Balkan harici bazı mehafilin inandırmak istedikleri, en sağlam anlaşmalara rağmen Balkanların bir sürpriz kutusu olduğu hakkındaki kanaati takviye etmektedir. Diğer taraftan, en ufak bir sınır hâdisesinin ehemmiyetini büyütmek hassası, Balkan efkârı umumiyesinin büyük bir kısmı için çok tabiî bir şeydir. Son Bulgar-Yunan hâdisesi buna, yakın bir misal teşkil etmektedir.

Bundan şu netice çıkmaktadır: Balkan ulusları bir emniyet havası içinde inkişaf etmekte olan münasebetlerinin istikbali hakkında bedbin olmanın tamamen manasız bulunduğu bir zamanda bile fena bir vaziyet arzeyliyorlar. Bu halde, tehlike önünde gözlerini yummak ve ateşle oynamakla itiham olunmalarına bittabi şaşmamalıdır. İşin en acıklı tarafı memleketlerimiz matbuatının en mühim gazetelerinin ekseri zaman bu menfaattar propagandalara gayri bir surette âlet olduklarını görmektir.

Bilhassa memleketlerimizin eyi şöhretlerine halel getiren bu gibi suistimallere nihayet vermek zamanı artık gelmedi mi? Balkan cemaatinin yüksek menfaatlerinin bu suretle temin edileceği mi zannolunuyor? Halbuki bu menfaatler ancak tam bir ahenkle sıyanet edilebilir.

Bir Elen gazetesi Elen - Bulgar sınır hadisesini nasıl görüyor.

Atinada çıkan Hestia gazetesinden:

Elen-Bulgar sınırı hâdisesi iki memleket münasebetlerini bozacak mahiyette değildir. Fakat diğer taraftan maalesef Bulgarlarla Pomak denilen Bulgar Türklerin arası dajma açıktır. Ve bu hal ekseriya Pomakların bizim hududumuz yolile Türkiyeye girmek istedikleri zaman bir takım hâdiseler vukuuna sebebiyet vermektedir.

Fakat, Yunanistan kendisi ile hiç bir münasebetleri olmıyan bu yabancı ahaliye misafirperverlik göstermeğe mütemayil olmadığından gerek Pomakların ve gerek onları takib eden Bulgar askerlerinin topraklarımızı istilâ etmelerine mani olmak için hududumuzu daha eyi koruyabilmek üzere Bulgarlarla anlaşmamız gerektir. Zira bizim toprağımızda Bulgar askerleri ile Bulgar tebaası arasında hakikî muharebe ve mücadeleler yapılması her halde hoşa gidir birşey değildir.

soyadı alanlar:

Bedri Cansay

Bedri CANSAL — Erkek ortamektep tabiiye muallimi

Bilâl YALÇINKAYA — Giresun nahiyesi çevirgeni.

Şevket TUNÇ — İvrindi nahiyesi çevirgeni.

Kemal AYDIN — İvrindi yatı mektebi çevirgeni.

İsmail TABANLI — Balıkesir Gazi ilk mektebi muallimi. (Kardeşleri Balyada tuhafiye ve kırtasiyeci Mustafa Niyazi, M. Necmeddin, Rıza ve Nureddin de Tabanlı soyadını almışlardır.)

Mehmet ÇAKIR — Yeşilli yanında bakkal. (Mehmet Çakırın oğulları olan Edremit İnhisarlar idaresi memurlarından Kemal, makinist Tevfik, marangoz Hilmi, Fevzipaşa - Elâziz hattı memurlarından İzzet, birinci mülâzım Şefik, lise talebesinden Muzafferde ÇAKIR soyadı ile adlanmışlardır.)

Hakkı AKGÜN - Adliye süvarı mübaşiri.

İdris TEKİN —Adliye süvari mübaşırı.

Kâzım GÜNGÖR— Emanetçi.

Süleyman GÜRGÜR — Halk oteli karşısında şapkacı (Kâzım ve Süleyman kardeştir.)

Orhan TUNÇAY— Balıkesir millî emlâk müdürlüğünde memur.

Cenup

Hududunda kaçakçılık yapan on iki şaki yakalandı

Ankara, 11 (A.A.) — Siverekli 17 Şaki hududumuzdan gizlice geçirdikleri kaçak malları memleketimiz içinde kafile halinde şimale yürüdükleri heber alınmış ve Mizar nahiyesinin Mezara köyünde 12-10-934 te 12.10-934 gününde gümrük muhafız kıtası tarafından beş saat müsademeden sonra hepsi yakalanmıştır, Bu kafilede 17 kaçakçı, 13 hayvan, 7 silâh ile 1043 kilo gümrük kaçağı 326000 yaprak sigara kâğıdı, 4 kilo tönbeki, 4 deste oyun kâğıdı, 1200 çakmak taşı ele geçirilmiştir.

ŞEHİR VE MÜLHAKATTA

Balya

Balya kadınları bir toplantı yaptılar

Sevinçlerini açğa vurdular.

Balya, 11 (TÜRKDİLİ) — Balya kadınları Cümuriyet Halk Fırkası salonunda Türk kadınına saylav seçmek ve seçilmek hakkının verilmesinden ötürü büyük bir toplantı yapmışlardır. Toplantıya Balyanın hemen bütün kadınları iştirak etmekte idi.

Toplantıda Türk kadınlığının yüksek kıvancını ve Atatürke bağlılığını anlatan sözler söylenmiş sonra Cümhuriyet meydanına gidilerek orada da nutuklar söylenmiştir.

Balya kadınları, Türk kadınlığına hakkı verilmiş olmasından son bir sevinç duymuştur.

Halkevi dershaneleri alâka görüyor.

Halkevimizin açtığı gece dersaneleri büyük alâka görmüştür. Ali Şuuri mektebinde iki yüz yirmi, Gazi mektebinde elli kişi okuyup yazma ve ayrıca yirmi beş, otuz kişi de Fransızca öğrenmektedir.

Dershanelerin mevcudu hergün biraz daha artmaktadır.

Bandırma kaymakamı

Birkaç gündür İzmirde bulunan Bandırma kaymakamı Bay Rağıp dün kentimize gelmiştir. Bugün yerine dönecektir.

Memurlar bir örnek elbise giyecekler.

Hükûmetçe verilen bir karara göre memurlar bundan sonra bir örnek elbiae giyeceklerdir.

Muhbir ikramiyeler hakkında tamim

Hüviyeti gizli kalması lâzım gelen muhbir ikramiyeleri hakkında Gümrük ve İnhisarlar Bakanlığı bir tamim yapmıştır.

Bu tamimde meydana çıkarılmasını kendisi istemiyen veya meydana çıkarılması halinde ondan sonra kendisinden istifade imkânı kalmıyacağı onu kullanan makamlarca hükmedilen muhbirlerin, hüviyetleri gene gizli kalmak şartile ikramiyelerini alabilmeleri için ne yolda hareket etmek lâzım geleceği bildirilmektedir.

Halkevinden:

Soy adı yasasına göre herkes kendine uygun bir soy adı bulacaktır.

Bu iş için Dil, Edebiyat, Tarih şubemiz öz türkçe adlar anıklamıştır.

İstekli olanlar Halkevlbaş vurarak kendine bir soy adı seçebilir.

Fırka kongreleri.

Balıkesir Kazası

Kongresini yarın yapıyor.

Fırka kongresi mahallî ihtiyaçlak üzerinde hararetli görüşmeler yapacak ve güzel kararlar verecektir.

Cümhuriyet Halk Fırkası kaza kongresi etrafındaki hazırlıklar epi ilerlemiş bulunmaktadır. Kongre yarın fırka vilâyet merkezi salonunda toplanacaktır.

Fırka kaza idare heyeti dün akşam Hasan Kaptan oğlunun başkanlığında toplanarak kongre hazırlıklarile uğraşmış bu arada kongrede okunacak yıllık çalışma raporunu tespit etmiştir.

Duyduğumuza göre kongreye Bigadıçtan üç, Kepsüt, İvrindi, Korucu, Giresun, Bakacak, Pamukçu, Küpeler, Çağış, Yeniköy, Şamlı nahiyelerile Hacılbey, Karaisa, Yıldırım, Kayabey merkez nahiyelerinden ve merkeze bağlı ocaklardan ikişer mümessil iştirak edecek ve mahallî ihtiyaçları üzerinde hararetli görüşmeler yapılacak ve güzel kararlar alınacaktır.

Hasan Kaptanoğlu

Tasarruf Haftası

Tasarruf ve yerli malları haftasına bugün giriyoruz.

Tasarruf haftası içinde neler yapılacak?

Tasarruf haftası bugün başlanmaktadır.

Haftanın devam ettiği günler içinde orta ve ilk mekteplerde talebeye tasarruf mevzuu üzerinde konferanslar verilecek, müsamereler yapılacaktır.

Haftanın üçüncü günü olan cuma günü de büyük tasarruf ve yerli malları ihtifali yapılacaktır. İhtifale ellerinde tasarruf ve yerli malları şiarları olduğu halde orta ve ilk mektep talebeleri, kurumlar ve yerli malı satan esnaf iştirak edecek kentin başlıca yolları dolaşılarak Hükûmet, Fırka, Belediye ve Halkevi önlerinde nutuklar söylenecektir.

Kültür

Bakanlığında bir güzel sanatlar genel müdürlüğü koruluyor

Kültür Bakanlığında muzik, resim ve bunlara benzer sanat işlerile uğraşmak üzere «Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü» kurulması kararlaşmıştır. İstanbuldaki Güzel Sanatlar Akademisi ile Ankarada kurulacak muzik ve temsil akademisi bu genel müdürlüğe bağlanacaktır.

Ankarada kurulacak muzik ve temsil akademisinin üç kolu olacaktır:

1 — Musiki muallim okulu
2 — Flarmonik orkestra
3 — Temsil heyeti.

Bu akademinin birer başkanı ve her kolun birer şefi olacaktır. Musiki Muallim Okulunda daha kuvvetli muallim yetiştirmek için bazı tedbirler alınacaktır, bu yıldan sonra ilk okul yerine orta okulu bitirmiş olanların alınması muhtemeldir.

Flarmonik orkestranın kadrosu 124 kişiye çıkarılacaktır. Orkestranın inkılâp musikisini yapacak unsurlarla zenginleştirilmesi teklif edilmiştir. Temsil şubesi önümüzdeki yıl açılmış olacaktır. Kurum projeleri hazırlanmıştır. Kültür bakanlığında ayrıca gerek okulların, gerek hususî kurumların spor ve beden terbiyesile uğraşmaları üzere spor isleri müdürlüğü teklif edilmiştir.

Valiler

Arasinda değişiklik yapıldı.

Ankara, 11 (TÜRKDİLİ) — Valilikler arasında yapılan değişiklikte Antalya valiliğine Salih ne Kütahya valisi Kütahya valiliğine İçel valisi Fadıl, Kırşehir valiliğine Muş valisi Ekrem, Giresun valiliğine Ankara vilâyet idare heyeti azasından Yahya Sezai, İçel valiliğine Ankara idare heyeti azasından Hakkı Haydar, Kastamonu valiliğinine vekâletinde bulunan Fadıl, Kocaeli valiliğine vekâletinde bulunan Çankırı valiliğine vekâletinde bulunan Şükrünün tayinleri tasdik edilmiştir.

Vizköprü ve Bahra belediye başkanlık seçimleri

Samsun, 11 (A.A.) — Vizköprü, Bafra kazalarında belediye başkanlık seçimleri yasaya uygun yapılmadığından bozulmuştur. Seçim yeniden yapılacaktır.

Soyadları

Türk Dili Araştırma Kurumunun soyadları hakkında bildirdiği yeni liste şudur:

— P —

Paligu — Paşayiğit — Peşket—Pirbudak — Porsuk — Pusa — Pamay — Payçu — Pılsım — Polat — Puliça — putuşaba (ka) — Parmanbek — Pekbey — piranvise — Purçu — Pütüş tutum.

— R —

Roa Rogola — Rubindüz — Roilas — Runyun — Rona — Rütbil.

S bak — Sadak — Saganda — Sakar — Sakur — Salancı — Salçuk-Selçuk — Salduz — Salık — Saltık — Samar — Sambirgam- Zambirgam — Samsa — Sançar — Sanga — Sarıboğa — Sarık Batur — Sarkur — Sarsu — Satı — Satık Barlas — Satık Boğra — Sevci - Savtekin— Sayhan — Sayın Batur — Sebek Gül Irkız — Selçuk - Selçik — Semetay — — Seraan - ka - Sarcan — Sevincek — Sevülmüş . Sevilmiş—Sılanar — Sıvgaatmış — Sıvamık — Soğumcak - Solmaz (ka) — Songurtekin — Sudun — Suktu — Bava — Sumer — Suncak — Sungurtekin — Suntay oğul—Susan — Sutay — Aktacı —Suyla—Sükyen Süsünbige (ka)—Sabiboğa—Saday—Sağanak — Sakın—Salam — Salar Salçukbegüm — Salgar — Salıkutlu—Salur—Samaras—Sambur — Samsavacı — Sançarbarlas — Santalu — Sarıca (ka) — Sarık boğa Sarkutnabip (ka) — Sasa — Satıbik — Satık Buğra — Satun —Savtak — Say — Sayım — Sayır Sebüktekin — Seldüz — Sencer — Sancar — Serguteni (ka) Sevinç Sevindik — Sevük — Sırma (ka) — Sıvgurtmuş — Sivlüşü (ka) — Sokman — Somay — Soptar — Sugurtin — Sulak — Suna (ka) Sungun — Sunkak — Surha — Sutay — Suvan — Suyurgamış — Sukmen — Saçu — Sadı — Saganaktekin — Sakman — Salamış — Salcan — Saldık — Saltık — Salguz — Salar — Saltan — Salurkazan — Samançı — Samgar Samuk — Sandaynk — Sarak — Sarıgimü — Sarıgene — Sarı Saltık — Sarman — Sasıboğa — Satık — Satılmış — Sava—Saftak—Sayan—Sayın Sekin—Semen— Sengü—Sevim bige (ka)— Sevindih — Sevimdük Sigak — Sıtacı — Sıvuran Sobutay—Soku—Songu—Söniş— Suka tutun — Suluhan— Sunça — Sungun apsa Sunkar - Suri—Sutmak —Suvay— Suyungutmuş — Süsenbek (ka).

YURTDAŞ!

Zengin, Fakir, Kadın Erkek hulâsa hiçbir kimse kendini Hilâlîahmerin Şefkatli himayesinden uzak sayamaz. Bu Şefkat yurdunun yardım eline günün birinde muhtaçolabileceğimizi unutmamalıyız! Senelerce evvel kurulmuş olan bu hayır ocağına aza olunuz.

Balıkesir Hilâlîahmer

Dilden dile Çevirim Denemeleri

(Üst tarafı birinci sayfede)

şli bir yazıda bayık ki pek elverişli olur.

5) Şiir: Avrupa dillerinde kullanılan fr. poesie, ing. poesy, poetry, ital. poesia hep grekçe «poisis» = yapı sözünden çıkmış, lâtince ara yoliyle bu dillere geçmiştir; Almanların poesieye arkadaş olarak dillerinde yarattıkları Dichtkunst sözünün verdiği anlam «yapı uzluğu» ya «koşma uzluğu» dur.

Bizim arabçadan aldığımız şiir de dili, tanıma, duyu gibi kavramlar anlatan dir köktendir.

Dergi bize birçok karşılıklar veriyor bunlar arasında ayduk, koşuk, tuyuk yakından bakıya değer adlardır. Bizim ünleyişimize göre aydık diye okunmalı olan birinci deyim ayıt- eyit- kılın sözündendir; grekçenin yapısından aşağı kalır bir yönü yoktur; bunun köküne bizim yöndem adlarına özgü olan -ım son ekini verirsek aydım ince sında eytim terjimini elde ederiz ki beğenilmiyecek bir yerini görmiyorum.

Koşuk tıpatıp almanca Dichtung, fransızca poeme karşılığı olur. Tuy.duy- kökünden gelen tuyuk için de arapça şiirden kıskanılacak bir artam yoktur. Kendi ünleyişimizce duyuk (=derinden duyulan pek güzel şiir karşılığı olur.

İşte bire karşı öztürkçede şiir'e üç karşılık buluyoruz: Aydım ya eytim (ya da aydık), koşuk, tuyuk, duyuk.

«Nazım» ile «manzume» için ise diz- den dizim, dizik, dizgi gibi deyimler çıkarabiliyoruz. Bu zenginlik lâtince ile grekçeye avuç açan Avrupa dillerinin hiç birinde yoktur. Bize düşen eyi seçmek, tadımla kullanmaktır.

6) Tatbik olun-: Derginin verdiği karşılıklar arasında deneştirmek bana pek uyğun geliyor. Böylece yukarda Verterden yazdığımız topsözü öz Türkçeye çevirmek için hiç bir eksiğimiz kalmıyor; dilimize çevrilmişi şu olur:

«Sana sonlıyan bediz üzerinde söylediklerim ök (ya bayık ki) duyuk (ya aydık) üzerinde de deneştirilebilir»

Bu topsözde kullanılan yeni terimler, bütün nerseleri gibi, okuşla benimsenilir, ancak çocuklarımıza arabça «ahîren, hakkında, muhakkak, şiir, tatbik deyimlerinden öz türkçe «sonun (ya sonlayın), bediz, ök aydık, duyuk, deneştırmek» deyimleri hem daha kolay hem daha tez öğretilebilir.

A. Cevad Emre

Çanakkale saylavı

Çevrim — nakil, terceme
Oran — nisbet
Aslamlı — faydalı
Sep — sayfa
Evrim — évolution
Dümüşük—meşgale (occupation).
Topsöz — cümle
Tüştü — hal, (cas)
Bitik — kitap, metin, mektup
Sın — şekil, suret
Nerse — mevzu, (objet)
Okuş — tahsil (instruction)

Hazin bir Cenaze Merasimi

(Üstarafı birinci sayfada)

ğerli bir evlâdını kaybeden ordumuza, acılı aile efradına Balıkesir halkının taziyetlerini bir kere daha ve yüreği sızlıyarak arzeder.

Mülâzım Rizanın nutku

Bayanlar, Baylar;

Dün bir yıldız karardı. Ve bugün bir ilim âlemi karanlıkta kaldı Ruhumuzda karanlık, gönlümüzde karanlık var.

Şimdi güneşi kararmış bir âlem gibiyiz.. Biz. Başımızdan ansızın bir yıs yeli esti. Bu hava içinde göğsümüz tıkanıyor. Nefesimizde daraltı, gözlerimizde yaş var.

General Basri Saran, kıymetine paha olmıyan kahraman.. Biz seni kaybettik. Bu ne acıdır bilsen..

Çok az evel emir ve kumandasını üzerine aldığın kolordunda ömrünü esirgemeden harcadın. Hepimize bilgi, çalışma yollarını gösterip tanıttın. Senin hayatından bahsetmek.. Senin meziyetlerini öğrenmek için lâzımdır.

Ta ki vatan için. Vatan yolunda nasıl çalıştığını öğrenelim.

Sen bize örnek ol.

324 Senesinde harp akademisini bitirmiş. Orduda yüzbaşı olarak vazife almış, ayrıca Fransada da iki sene tahsil etmiştir. Her yerde kendini göstermiş büyük harbe kadar büyük kumandanlarımızdan birinci ferik general Cevadın maiyetlerinde bulunmuştur.

General Basri Saran büyük harpte kolordu ve ordu erkânıharbiye reisliklerinde muvaffakıyetle vazife görmüş, İstiklal harbinde de çok

Türk Yuğoslâv Dostluğu

(Üst tarafı birinci sayfede)

Fransız dostluğunun ne kadar sağlam ve emin olduğunu yazmakta dil birliği ediyorlar. Vreme diyor ki:

— Yugoslavya etrafında yalnız müttefiklerini ve bu arada büyük Fransız ulusunu değil, bütün medenî memlektleri vermekle acuna karşı büyük bir manevî kazanç elde etmiştir.

---

değerli işler başarmıştır.

340 senesinde 57 ci fırka liva kumandanlığında, 931 senesinden 934 senesi ortarına kadar 61 inci Fırka kumandanlığında. Ve nihayet Kolordumuzun kumandanlığında bulunmuşlardır,

61 inci Fırka Kumandanı iken pek fazla çalışması yüzünden hastalanmış, güç hal ile hayatı kurtarılmıştır. Mütehassıs edibba, kendilerine her ne kadar çok çalışmanın fena akıbetler vereceğini söyledikleri halde o, vatan ve vazife uğrunda bu acı günleri pek çabuk unutmuştur.

Vazifesine yine eskisi gibi dört elle sarılmıştır.

Kolordumuzda da aynı surette çalıştı. Hattâ ötedenberi maiyetlerinde bulunan zevatçok defalar kendilerini ikaz etmişler. Fakat o daima vazifenin çalışmayı icap ettirdiğini söylemiştir.

O, vazife sevgisini daima canından üstün tuttu. Hayatını ölüme karşı daima açık ve korumsuz bıraktı.

General Basri Saran vazife ve vatan şehididir.

Hayatı ancak en sevgililer uğrunda feda edilir. Onun için o en büyük yurt sevgisini her an temiz ruhunda taşıdı.

Bu yüksek vatan şehidine son vazifelerimizi yaparken istirahati ruhu için bir dakika sessiz duralım.

General Basri Saran ölmedi. O milletin, ordunun ruhunda, bağrında yaşıyor.

Aziz, sevgili şehidimizi ebediyete götürürken geride bıraktığı yakın ailesine ve bunların başında bulunan General Cevada Kolordumuzun en derin teessürlerini sunarım.

Balıkesir millî emlak çevirgenliğinden

Millî emlâke ait 21 parça tarla ile bir dükkân iki yıllık icar 15-12-934 gününde ihale yapılmak için bir hafta uzatılmıştır.

Alıcıların Defderdarlığa müracaatları ilân olunur.

296

Balıkesir Belediye Riyasetinden:

Belediye meclisi 15-12-934 tarihine rastlıyan cumartesi günü saat 15 de mutat içtimaını aktile aşağıda yazılı ruznameyi müzakere edeceğinden âzanın belediye dairesine teşrifleri reca olunur.

RUZNAME

1 — 933 senesi hesabı katilerinin tetkiki
2 — Bütçede bazı fasıllarda münakale
3 — Evrakı varide.

294

Balıkesir Cumuriyet Müddeiumumiliğinden:

Balıkesir ceza evine alınacak ekmek beş aylık olarak ve kapalı zarf usulile indirmeye konulmuştur. Ekmeği vermeğe istekli olanlar şeraiti öğrenmek için hergün müddeiumumilik dairesinde toplanan komsiyonu mahsusuna sormaları ve teminatı muvakkatalarını yaparak verme günü olan 22-12-934 tarihine rast gelen cumartesi günü saat 14 de Komisyonda hazır bulunmaları ilân olunur. (285)

ALTIN MAKAS

Üç buçuk sene Almanyada tahsil etmiş sanatın bütün inceliklerine vakıf Berlin terzi akademisinin aliyyülâlâ derecede makastarlık şehadetnamesini ve ayrıca şeref diplomasını haiz

MUHARREMHA Bi

Erkek ve Kadın terzıhanesı

Makastarı bulunduğum hanımlar terzihanesinin imal ettiği manto, tayyur ve balo elbiselerini görünüz. En zarif geyinmiş hanımefendiler, en şık geyinmiş beyefendiler Altın makasın muhterem müşterileridir. Modellere muvafık olmıyan ve sevilmiyen elbiseler derhal tatbik edilir.

Güzel ve pahalı olan kumaşlarınızı yalnız ALTIN MAKASA biçtiriniz.

Çünkü 18 senedir hali faaliyette bulunan Altın makas atelyelerinde şık biçilmiş zarif dikilmiş elbiselerinden şikâyet eden görülmemlştir.

Erkek atelyesi postahane sokağı No. 50

Hanımlar atelyesi Karoğlan mahallesi ikneci sokağı No. 24

ŞEHİR SİNEMASINDA

Ramazana Mahsus

Yenni ve zengın programımız

Muhterem müşterilerimizin Ramezan gecelerini daha eğlenceli ve daha hoş geçirmelerini temin maksadile 9 kânunu evvel pazar akşamından itibaren her programımıza İKİ FİLİM BİRDEN koyacağız. Ve koyacağımız filimlerin bilhassa hekesin zevk ve arzusuna uygun olmasına dikkat ve itina edilecektir.

Aynı zamanda ilâveten MİLLİ HEVADİS ve KONSERLAR ile FOKS JÜRNAL ve VARYETE ler de gösterilecektir.

FİATLARDA ZAM YOKTUR.

9 Kânunuevvel pazar akşamından itibaren programımız

İKİ FİLİMBİRDEN

— 1 —

Gayet acıklı ve heyecenlı olan

DEMİR KAFES

İDAM GECESİ

SALVİA SYDNEY tarafından..

Çok acıklı ve heyecanlı sahneler, kuvvetli aşk ve cinayet ve esrarengiz maceralarla doludur.

-2-

Mevsimin en muhteşem öpereti

ADALAR ÇİÇEGİ

MARTHA EGGERT—İVAN PETROVITCH tarafından temsil edilmiştir.

ADALAR ÇİÇEĞİ mevsimin en muhteşem ve en cazip operetidir. Büyük bir ihtişam içinde çevrilen bu filimde tabiî ve nefis manzaralar, en güzel müzik, taganni ve rakıslar sizi memnun ve teshir edecektir.

İlâveten MÜNİR NURETTİN in halk türküleri, Meki mavus ve FOKUS JÜRNAL. SUVARE saat 8 dedir..

En Eyi Bayram Hediyesi!

Yaklaşan bayram için hediyemi düşünüyorsunuz?

O halde hükûmet caddesinde şehir sinaması altında ***İzmir - İstanbul şekerisi Mehmet Reşat*** adresine müracaat ediniz. Hediyelik hernevi KUTU ŞEKERİ, ŞEKERLEME, ÇİKULAT ve ayrıca Ramazan için HELVA ve REÇELLERİ orada bulacak ve ucuz olarak tedavi edeceksiniz...

Kilis kadınları coşgun tezahürat yaptılar

Kilis, 10 [A.A.] — 8 12-934 akşamı kadınlara mebus seçmek hakkı verilmesi üzerine Kilisin münevver Bayanlarından yüz elli kadarı C H. F. salonunda toplanarak coşgun tezahürat yaptılar. Burada yüksek makmakamlara şükran telgrafları yazmağa ve Kiliste peçe denilen yüz örtüsünü kaldırmağa karar verdiler. Misafirlere fırka tarafından çay ziyafeti verildi.

AVUKAT

H. Tevfik - Sadık

DAVAVEKİLİ

YUSUF KENAN

Yazıhanesi hükûmet caddesinde Ahmet çeşmesi karşısında

Merkez ve kazalarda her nevi dava kabul ve suratle neticelendirilir.

Balıkesir Ziraat Çevirgenliğinden:

Mülga Kepsüt ziraat mektebinde mevcut altmış araba çürük saman ile (5900) kılo buğdaya müzayede müddeti zarfında talip zuhur etmediğinden bir hafta müddetle temdit edilmiştir. Taliplerin ihale günü olan 17-12-935 tarihinde ziraat müdüriyetine müracaatları ilân olunur 299

Balıkesir tapu Çevirgenliğinden:

Mahallesi	Mevkii	Cinsi	hududu
Vicdaniye	Mahallesinde	Ev	sağı furuncu İbiş, solu Veysel oğlu Âdil arkası nalbant Ahmet önü yol

Evsafı yukarıda yazılı evin yeri esasen Sacit beyin tarlası iken ev yapmak üzere isteklilerine sattığı sırada bu yeride miktarı belli olmıyan bir bedelle 50 sene evel Veysel ağaya satarak mumaileyh tarafından kendi parası ve levazimile ev yapılarak o zamandanberi senetsiz ve nizasız tasarruf etmekte iken 318 tarihinde ölmesile karısı Zübeyde ve evlâtları Adil ve Ayşeyi terkettiği ve işbu verese de 326 tarihinde aldıkları madeni 9 lira bedelle Vicdaniye mahallesinden Raşit karısı ve Ahmet kızı Emirzadeye haricen ve adiyen satarak bu evdekiçhak ve alâkalarını kestikleri ve 326 senesindenberi mezbure Emirzade senetsiz ve nizasız malik sıfatile tasarruf ve temellükünde bulunduğundan bahsile namına Tapu senedi almak istediğinden tasarruf hakkı tahkik edilmek için hava müsait olduğu takdirde 21 - 12 - 934 cuma günü mahalleye memur gelecektir. İtirazı olanların ya gelecek memura veyahut bugünler içinde Balıkesir Tapu müdürlüğüne müracaatları ilân olunur.

Okuyucularımıza Bir Kolaylık.

Aşağıya bastığımız rehber tablo halkımızın her tülü ihtiyaçlarını en rahat, en eyi, en ucuz ve en sağlam şartlarla nerede, kimlerden karşılıyabileceklerini gösteriyor.

Rahat bir otel istiyorsunuz.. Hangi oteli tercih etmelisiniz?

Hangi bakkalda temiz mal bulunur?.

Nerede eğlenebilirsiniz?

gibi türlü suallerin eevaplarını bu tabloda arayınız..

TRÎKOTAJ: **Mehmet Servet örme evi,** Kuvayi milliye caddesi numara: 98

KIRTASÎYE: **Mustafa Fehmi.** Hükûmet caddesi postahane sokağı.

OTeL **: kaptan zade Oteli** .. Kuvayi milliye caddesinde..

AVUKAT: **Emin Vedat bey...** Hükûmet caddesinde. **Sadık ve Hacı Tevfik beyler.** Hükûmet caddesinde Ahmet çeşmesi karşısında

BERBER: **Moda berberi Sabri bey.** Hükûmet caddesinde.. Darbalı oteli altında. **Yeni berber ıbrahim efendi:** Hükûmet caddesi Yıldız Karaathanesi karşısında.

TUHAFİFE: **Müftü zade Abdullah tuhafiye ve gülşen kolonyacısı..** Abacılar caddesi No. 31

LOKANTA: **Sabri Lokantası:** Şah Mehmet sokağı numara 18

BAKKAL: **Balık pazarı bakkaliyesi. Osman Nuri..** Paşa camii caddesinde.. Meyhane boğazında Bandırma bakkaliyesi **Ahmet Hilmi efendi..** Bilûmumiçkiler, konserve ve şeker çeşitleri.

TERZİ **: Mustafa bey..** Postahane sokağı No. 47 Terzi ve örücü **Celâlettin bey.** Kuvayi milliye caddesi No. 163

ŞEKERCİ **: Ahmet Nuri efendi:** Balıkesirin en eski şekercisi. Hükûmet caddesi, postahane sokağı numara: 24

MANİFATUR: **Tavşanlılı Zade Fahri bey.** Fantazi manifatura ve kumaş mağzası. Kuvayi milliye caddesi numara: 52

HIRDAVAT: **Cumalı Hasan** — Yapı ve zencir düzeni, demir, boya, hırdavat vesaire. Saraçlar başı.

BALIKESİR PALAS

Teşrif eden en müşkülpesent müşterilerini dahi memnun eden temiz,konforlu ve servisi mükemmel, ücretleri herkese elverişli, yeni inşa ettiği sıcak ve soğuk asrımıza uygun fevkalâde banyosile tavsiyeye değer bir oteldir.

Altında gazinosu vardır. GAZİNOSUNDA şerait sıhhiyeyi haiz her nevi meşrubat bulunur. Memleketin her gazete ve mecmualarını bulundurur. Güzel sesli radyosu mevcuttur.

Balıkesir Vîlâyet Matbaasında basılmıştır.